

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Dnr N2016/02410/JM

Malmö den 23 maj 2016

**REMISSVAR: Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning
COM(2016) 157 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på
marknaden av CE-märkta gödselprodukter och om ändring av förordning
(EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009**

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sverige stödjer avfallshierarkin som princip för avfallshanteringen. I enlighet med avfallshierarkin verkar kommunerna för att materialåtervinna avfall inklusive biologisk återvinning. Biogödsel blir resultatet av den rötning av matavfall som sker i kommunal regi. I sammanhanget är det positivt att det i Ds 2009:37 Nya avfallsregler uttalas att vid tillämpning av hierarkin bör biologisk behandling i form av kompostering och rötning likställas med materialåtervinning.¹

¹ Ds 2009:37 Nya avfallsregler s. 126.

Avfall Sverige anser att samhällets beslutade återvinningsmål för avfallshantering är viktiga verktyg i omställningen för att nå våra övergripande mål.

2. Sammanfattning

Avfall Sverige är i grunden positiva till förslaget till förordning. Förslaget har likheter med det tidigare förslaget till "End-of-waste criteria on biodegradable waste subjected to treatment", men förordningen är mindre detaljerad och har uteslutet vissa material vad gäller komponentmaterialkategorier, vilket är positivt. Dock borde komponentmaterialkategorierna innehålla fler exempel på samma sätt som Avfall Sveriges certifieringssystem "Certifierad återvinning". Förordningsförslagets paragraf om möjlighet till undantag för kontroll, i de fall det är fullkomligt säkert, är viktig att bevara för att undvika kontrollåtgärder utan funktion.

Följande punkter bör förändras:

- Ett gränsvärde för total Cr-halt bör införas (förslag till gränsvärde: 50 mg/kg TS).
- Gränsvärdet för bly i organiska gödselmedel bör halveras till maximalt 60 mg/kg TS.
- Samtliga föreslagna värden för indikatorbakterier (*Salmonella spp.*, *Escherichia coli*. och Enterococcaceae) bör gälla som processparametrar efter tillverkningen och inte i den färdiga slutprodukten.
- Fosfor bör kunna anges även som P och inte enbart som P₂O₅. Detsamma gäller K, där förordningen enbart anger det som K₂O.
- Minimikraven för N, P och K bör relatera till torrs substans för att göra det möjligt för rötrest baserat på källsorterat organiskt avfall att kunna CE-märkas som ett organiskt gödselmedel, vilket det betraktas som av användarna.
- Parametern organiskt kol bör ersättas med glödningsförlust.
- Minimikravet på torrs substanshalt i organiska jordförbättringsmedel bör sänkas till 30 viktsprocent.
- Vid analys av makroskopiska orenheterna bör kategorierna glas, metall och plast redovisas var för sig. Dessutom bör ett nytt gränsvärde för plast införas som relaterar till yta (cm²/kg vara).
- Antalet provtagningsintervall i relation till behandlad mängd material bör reduceras från 12 till 5.
- Intervallen för det anmälda organets revisioner av anläggningarna som behandlar källsorterat organiskt avfall bör minskas och samtidigt bör ett krav införas att all provtagning istället skall skötas av person som är ackrediterad provtagare.
- Toleransreglerna för slutprodukterna bör vara lika för organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel och kraven "var som helst i distributionskedjan" bör tas bort.
- Krav på maximalt två grobara frön eller växtdelar bör införas för komponentmaterialkategorier där växtmaterial kan förekomma.

3. Generella kommentarer

- Upplägget av förordningen är positivt liksom tekniken för reglering – frivillig CE-märkning.
- Komponentmaterialkategorierna borde innehålla fler exempel på produkter på samma sätt som Avfall Sveriges certifieringssystem "Certifierad återvinning". Speciellt gäller detta komponentmaterialkategori 2, 3, 4, 5 och 6. Fler exempel gör det lättare för producenterna.
- Standarder för analyser bör anges, eller hänvisningar till annat dokument där detta anges.
- Det bör finnas skrivningar om att all provtagning skall vara representativ för den period och volym som den ska representera, liksom hur proverna skall förvaras mm. Med fördel hänvisas till befintliga provtagningsstandarder.

4. Specifika kommentarer

Texten som avses i förordningen är återgiven i korthet för att underlätta vad som avses.

Förordningstexten återges i kursiv stil.

4.1 Bilaga I, sid 5, pkt 2. Organiska gödselmedel

"Förorenande ämnen får förekomma i den CE-märkta gödselprodukten i högst följande mängder:

Sexvärt krom (Cr VI) 2 mg/kg torrsubstans.

Bly (Pb) 120 mg/kg torrsubstans.

Biuret (C₂H₅N₃O₂) 12 g/kg torrsubstans".

Förslag: Cr VI bör tas bort eller enbart kopplas till substrat från skinnindustrin. Ett gränsvärde för totalhalten krom (Cr) bör istället införas med ett gränsvärde på 50 mg/kg torrsubstans.

Gränsvärdet för bly bör halveras till 60 mg/kg torrsubstans. Efter fem år bör gränsvärdet för bly utvärderas med syfte att sänka värdet.

Motivering: Den totala metallhalten bör alltid regleras och inte enbart den mest toxiska formen, vilket är fallet när enbart Cr VI regleras. Cr VI kan förekomma i substrat relaterat till garverier men inte annars.

Ett högt innehåll av Cr indikerar att förorenat material har tagits in till behandling. Med ett gränsvärde på 50 mg Cr/kg torrsubstans undviks detta.

Gränsvärdet för bly är orimligt högt och kan halveras utan att påverka vilka material som kan behandlas. Spridningen av bly till miljön ska begränsas och genom ett gränsvärde på 60 mg/kg torrsubstans tas ett steg i rätt. Genom att införa en utvärdering efter fem kan en rimlig nivå fastställas som kan gälla under en längre tid.

4.2 Bilaga I, sid 5, pkt 3 och 4

"3. Salmonella spp. får inte påvisas i ett prov på 25 g CE-märkt gödselprodukt.

4. Den CE-märkta gödselprodukten får högst innehålla 1 000 CFU/g färskvikt av någon av följande två typer av bakterier:

a) *Escherichia coli*.

b) *Enterococcaceae*.

Detta ska visas genom att förekomsten av minst en av dessa två typer av bakterier mäts.”

Förslag: Samtliga föreslagna värden för indikatorbakterier (*Salmonella spp.*, *Escherichia coli* och *Enterococcaceae*) bör gälla som processparametrar efter tillverkningen och inte i den färdiga slutprodukten.

Motivering: *Escherichia coli* och *Enterococcaceae* kommer att växa till under lagring, vilket är helt normalt. Därför är de inte lämpliga som hygienindikatorer, utan enbart för kontroll av hygieniseringsprocessen.

Eftersom produkterna i de flesta fall lagras utomhus där fåglar och ibland även skadedjur inte helt kan stängas ute finns stor risk att spillning/avföring från dessa djur tillförs materialet. Spillingen/avföringen kan innehålla *Salmonella spp.* Denna risk finns även utanför lagren vilket gör att *Salmonella spp.* delvis förekommer och sprids via fåglar och skadedjur i vår miljö. För kontroll av hygieniseringsprocessen är kravet på *Salmonella spp.* helt relevant, men för slutprodukter som lagras fritt utomhus lämpar den sig dåligt.

4.3 Bilaga I, sid 5, PRODUKTFUNKTIONSKATEGORI 1.A.I och II

”2. Den CE-märkta gödselprodukten ska innehålla minst ett av följande deklarerade näringsämnen i följande angivna minimimängder:

- 2,5 viktprocent totalkväve (N).
- 2 viktprocent total fosforpentoxid (P_2O_5). [0,9 % P]
- 2 viktprocent total kaliumoxid (K_2O). [1,7 % K]

3. *Den CE-märkta gödselprodukten ska innehålla minst 15 viktprocent organiskt kol (C).”*

Förslag: Innehållet av fosfor och kalium bör även kunna anges som P och K och inte enbart som oxiderna (P_2O_5 respektive K_2O). Antingen skall bägge enheterna deklarerars eller så får valfri enhet deklarerars. Detta gäller genomgående i hela dokumentet.

Minimikraven bör relateras till torrsubstansen och inte färsk vara.

Parametern ”organiskt kol (C)” (pkt 3) bör ersättas med glödningsförlust.

Motivering: I Sverige anges totalt fosfor som totalt P och inte som fosforpentoxid (P_2O_5) respektive totalt kalium och inte som kaliumoxid (K_2O). Eftersom traditionen hur växtnäringsmängderna anges skiljer mellan länderna bör bägge sätten anges, alternativt bör det vara valfritt.

Växtnäringshalterna bör relateras till torrsubstansen, vilket innebär att gränserna för både fast och flytande organiskt gödselmedel sänks radikalt.

Värdena i förordningen är en omöjlighet att uppfylla om råvarorna är källsorterat organiskt avfall från hushåll och liknande. Stallgödsel klarar inte heller att uppfylla kriterierna i förordningen. Om

istället de föreslagna värdena relaterar till torrsubstansen kan både stallgödsel och produktet baserade på källsorterat organiskt avfall från hushåll och liknande klassas som organiskt gödselmedel. Om källsorterat organiskt avfall ska kunna bli ett CE-märkt gödselmedel måste kraven anpassas efter vad som är möjligt, annars krävs teknikutveckling för att avvattna och koncentrera växtnäringen, vilket gör att kraven i så fall måste införas först efter ett antal år. I annat fall kommer komponentmaterialkategorierna ”Kompost” och ”Andra rötresten än rötresten från energigrödor” inte att få några produkter. Syftet med hela förordningen - att underlätta för nya typer av gödselmedel att kunna konkurrera på lika villkor som de traditionella mineralbaserade - faller därmed.

Organiskt kol (pkt 3) analyseras inte i normalfallet, utan istället analyseras materialets glödningsförlust. Detta är en vedertagen och långs använd metod för att bestämma ett materials organiska innehåll. Glödningsförlust går att räkna om till kol (C), men det är bättre att istället använda parametern glödningsförlust direkt. Glödningsförlust bör genomgående ersätta parametern ”organiskt kol (C)” i hela dokumentet.

*4.4 Bilaga I, sid 13 PRODUKTFUNKTIONSKATEGORI 3.A: Organiska jordförbättringsmedel
”4. Den CE-märkta gödselprodukten ska innehålla minst 40 viktprocent torrsubstans.”*

Förslag: Värdet sänks till minst 30 viktprocent torrsubstans

Motivering: Flera jordprodukter som tillverkas idag kan ha en torrsubstans som är lägre än 40 viktprocent och därför bör den lägsta gränsen sänkas till 30 viktprocent.

*4.5 Bilaga I, sid 24. Komponentmaterialkategori 4, pkt 4 b)
”b) Biogaspotential från restprodukter*

- *Kriterium: högst 0,45 l biogas/g glödförlust (VS).”*

Förslag: Kriterium: högst 0,3 l metan (CH₄)/g glödförlust (VS) där hänsyn även tas till de flyktiga fettsyror som inte kommer att ingå i analysen av VS enligt definitionen i förslaget.

Motivering: Biogasens metaninnehåll varierar och därför bör regleringen relatera till det ämne som är intressant att reglera, nämligen metan. Biogasens innehåll av koldioxid är inte av intresse.

Vid rötning av matavfall kommer det att finnas kvar en viss mängd flyktiga fettsyror som inte kommer att ingå vid bestämningen av VS enligt den definition som föreslås. En separat bestämning av flyktiga fettsyror bör därför göras för att få en korrekt bestämning av VS-innehållet.

4.6 Bilaga I, sid 25. Komponentmaterialkategori 5, pkt 1. c)

”avloppsslam, industrislam eller muddringsslam, och”

Förslag: Vad som ingår i begreppet ”industrislam” behöver förtydligas.

Motivering: Inom livsmedelsindustrin uppkommer slam som idag används som substrat i biogasanläggningar och som är mycket rena. För att göra det helt klart vad som får respektive inte får användas vore det en fördel med exempel på slamtyper som får respektive inte får användas.

4.7 Bilaga II, sid 22, pkt 4 b)

"Högst 5 g/kg torrsubstans av makroskopiska orenheter i form av glas, metall och plast över 2 mm – kompost"

Förslag: De makroskopiska orenheterna bör redovisas var för sig i kategorierna glas, metall och plast. Vidare föreslås ett nytt gränsvärde för plast – 60 cm²/kg kompost, som ett glidande medelvärde beräknad över 12 månader. Gränsvärdet för enstaka provresultat får inte överskrida 120 cm²/kg kompost. Gränsvärdet bör ses över efter tre (3) år från tillämpningsdagen för förordningen med syftet att bestämma om och när en halvering av värdet är möjlig att införa.

Metoden för bestämning bör vara CEN/TS 16202 (Sludge, treated biowaste and soil - Determination of impurities and stones).

Motivering: Genom att varje orenhet redovisas separat skapas möjlighet att genomföra riktade åtgärder i händelse av att gränsvärdet överskrids. Plast kan bestå av hårdplast och plastfilm. Plastfilm har en stor yta men låg vikt. Därför är vikt inte lämpligt som enhet för plast. Plastfilm försämrar synintrycket för kompost och därför bör en begränsning på maximal sammanlagd yta införas.

Det finns en ny standard som beskriver både vikts- och ytbestämning och därför bör det hänvisas till denna standard vad gäller metodik.

Från och med år 2017 ställer Avfall Sveriges certifieringssystem för kompost och rötrest (Certifierad återvinning) dessa krav. Under 2016 tillämpar Certifierad återvinning en övergångsperiod där synliga föroreningar (makroskopiska orenheter) både ska redovisas som vikt per torrsubstans och plast som yta per färskvikt.

4.8 Bilaga II, sid 26, pkt. 5

"Högst 5 g/kg torrsubstans av makroskopiska orenheter i form av glas, metall och plast över 2 mm - Andra rötresten än rötrest från energigrödor"

Förslag: De makroskopiska orenheterna bör redovisas var för sig i kategorierna glas, metall och plast. Vidare föreslås ett nytt gränsvärde för plast – 20 cm²/kg flytande rötrest, som ett glidande medelvärde beräknad över 12 månader. Gränsvärdet för enstaka provresultat får inte överskrida 40 cm²/kg flytande rötrest. För fast rötrest bör motsvarande värde vara 60 cm²/kg som ett glidande medelvärde beräknad över 12 månader. Gränsvärdet för enstaka provresultat får inte överskrida 120 cm²/kg fast rötrest. Gränsvärdet bör ses över efter tre (3) år från tillämpningsdagen för förordningen med syftet att bestämma om och när en halvering av värdet är möjlig att införa.

Metoden för bestämning bör vara CEN/TS 16202 (Sludge, treated biowaste and soil - Determination of impurities and stones).

Motivering: Genom att varje orenhet redovisas separat skapas möjlighet att genomföra riktade åtgärder i händelse av att gränsvärdet överskrids. Plastfilm har en stor yta men låg vikt. Därför är vikt inte lämpligt som enhet för plast. Plastfilm försämrar synintrycket för kompost och därför bör en begränsning på maximal sammanlagd yta införas.

Det finns en ny standard som beskriver både vikts- och ytbestämning och därför bör det hänvisas till denna standard vad gäller metodik.

Från och med år 2017 ställer Avfall Sveriges certifieringssystem för kompost och rötrest (Certifierad återvinning) dessa krav. Under 2016 tillämpar Certifierad återvinning en övergångsperiod där synliga föroreningar (makroskopiska orenheter) både ska redovisas som vikt per torrs substans och plast som yta per färskvikt.

4.9 Bilaga IV, sid 69, pkt f)

”Prover från det producerade materialet ska tas med minst följande intervall:”

Förslag: Gör grövre intervall, se nedan:

Insatsmaterial (ton/år)	Prover/år
≤ 3000	1
3 001–10 000	2
10 001–40 000	4
40 001–100 000	6
> 100 000	12

Intervallen för provtagning bör baseras på tillståndsgiven mängd och inte faktisk producerad mängd.

Motivering: Med grövre intervall blir det administrativt lättare och för större anläggningar betyder provtagningskostanden inte så mycket.

Genom att utgå från den mängd som anläggningen har tillstånd att behandla kommer inte provtagningsfrekvensen att variera mellan år och blir lättare att följa och kontrollera.

4.10 Bilaga IV, sid 72, pkt 6.3.2

”När det gäller kompost som hör till komponentmaterialkategori 3 och rötrest som hör till komponentmaterialkategori 5, enligt definitionen i bilaga II, ska det anmälda organet vid varje revision ta prover av det producerade materialet och analysera dem, och revisionerna ska göras med följande intervall:

- a. Under det anmälda organets första övervakningsår av anläggningen: samma intervall som provtagningsintervallet i tabellen i punkt 5.1.3.1 f.
- b. Under de följande övervakningsåren: Halva provtagningsintervallet i tabellen i punkt 5.1.3.1 f.”

Förslag: Provtagning och analys av det producerade materialet bör göras med följande intervall:

a) Under första övervakningsåret – 2 ggr för anläggningar som behandlar ≤ 40 000 ton och 4 ggr för anläggningar som behandlar > 40 000 ton.

b) Under de följande övervakningsåren: – 1 ggr för anläggningar som behandlar ≤ 40 000 ton och 2 ggr för anläggningar som behandlar > 40 000 ton.

Det anmälda organet bör inte genomföra provtagning och analys av det producerade materialet, utan detta föreslår istället ske via en person som är ackrediterad provtagare.

Motivering: Eftersom en anläggning som producerar CE-märkt gödselmedel arbetar efter dokumenterade rutiner och all dokumentation sparas behöver inte det anmälda organet vara på plats med större interall än de vi föreslår. I Sverige har Certifierad återvinning arbetat med 1 – 2 besök av certifieringsorganet per år, vilket varit fullt tillräckligt (13 år erfarenhet). Genom att flytta över provtagningen på en person som är ackrediterad provtagare får det ackrediterade organet en mer renodlad dokumentkontrollerande uppgift samtidigt som all provtagning sker av en utbildad och fristående part. Dessutom blir detta system billigare för anläggningarna.

4.11 Bilaga III, sid 44 och 46. Del 3. Toleransregler

Förslag: Toleransreglerna bör vara samma för organiska gödselmedel (sid 44) och jordförbättringsmedel (sid 46).

4.12 Bilaga III, sid 47. Del 3. Toleransregler. Odlingssubstrat

Förslag: Kravet för relativ avvikelse när som helt i distributionskedjan bör tas bort.

Motivering: Odlingssubstrat är i de flesta fall en jordprodukt som bl.a. säljs säckad till konsument. Jord är ett biologiskt aktivt material som förändras över tid där temperatur och fuktighet i omgivningen påverkar den biologiska aktiviteten. Producenten har ingen möjlighet att ha kontroll över lagring eller hantering under hela distributionskedjan och därför går det inte att kräva att vissa toleranser ska klaras.

4.13 Förslag till tillägg

4.13.1 Bilaga II, Komponentmaterialkategori 2, 3, 4 och 5.

Det bör införas krav på maximal två (2) grobara frön och växtdelar per liter för dessa materialkategorier.

Motivering: Ur ett användarperspektiv är frånvaro av ogräs viktigt. Risken för kontaminering av ogräs finns i de listade komponentmaterialkategorierna.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare Klas Svensson,
klas.svensson@avfallsverige, telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Claes Thunblad
Ordförande

Weine Wiqvist
VD